ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» ІНСТИТУТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ КАФЕДРА «ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ»

Лабораторна робота №10

з дисципліни

«Операційні системи»

Тема: «Керування процесами-транзакціями в базах даних. Частина 2» Варіант 5.1

Виконав:

Студент групи АІ-202

Баранюк Д.А.

Перевірили:

Блажко О.А.

Дрозд М.О.

Завдання для виконання:

Для кожної транзакції підготуйте окремий термінал, в якому виконайте команду доступу до вашої БД з використанням утиліти psql.

Завдання 1. Аналіз роботи багато версійного протоколу

В завданні 1 рішення попередньої лабораторної роботи було створено таблицю з декількома рядками.

Підготуйте чотири транзакції за прикладом з рисунку 2:

- Т1 отримання номеру транзакції, внесення нового рядка в таблицю та перегляд вмісту таблиці;
- Т2 постійний перегляд вмісту таблиці
- T3 видалення рядку з наступною відміною цієї операції;
- Т4 зміна значення однієї з колонок рядка.

В операцію читання рядка таблиці додайте системні колонки хтіп, хтах.

На кожному кроці виконання транзакції переглядайте значення колонок xmin, xmax.та зробіть відповідні висновки.

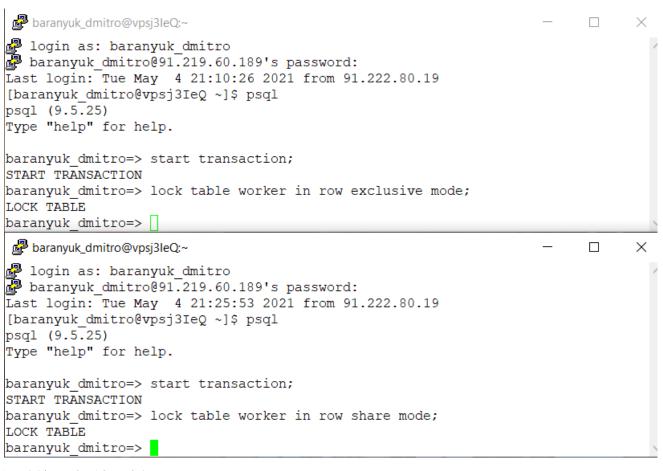
$N_{\underline{0}}$	Транзакція - 1	Транзакція - 2	Транзакція - 3	Транзакція - 4
1	Start transaction;			
2		Start transaction;		
3			Start transaction;	
4				Start transaction;
	Select xmin,			
	xmax from			
	table;			
5	Select			
	txid_current;			
	Select xmin,			
	xmax from			
	table;			
6	Insert into table			
	values();			
	Select xmin,			
	xmax from			
	table;			
7	Select table;			

	Select xmin, xmax from			
	table;			
		Select xmin,		
		xmax from		
		table;		
8		Select table;		
		Select xmin,		
		xmax from		
		table;		
			Select xmin,	
			xmax from table;	
9			Delete from table	
			where n_table =	
			1;	
			Select xmin,	
			xmax from table;	
				Select xmin,
				xmax from table;
10				Update table set
				table_count =
				100 where
				$n_{table} = 2;$
				Select xmin,
				xmax from table;
11	COMMIT;			
12		COMMIT;		
13			COMMIT;	
14				COMMIT;

Завдання 2. Аналіз стану транзакцій на різних рівнях багаторівневого блокування

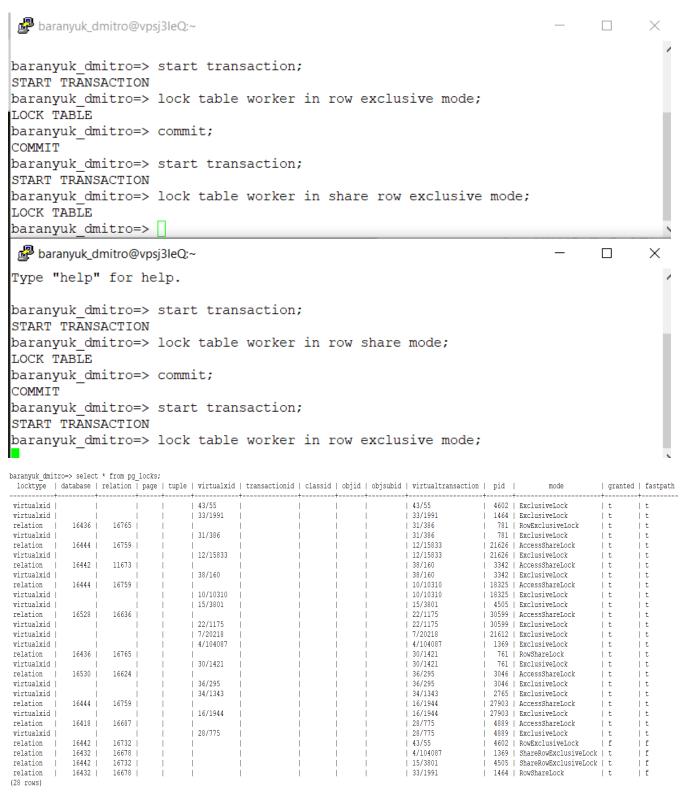
Виконайте послідовно в двох терміналах наступні комбінації блокувань таблиці: IX-IS, SIX-IX, SIX-IS. Надайте висновки про сумісність блокувань.

Для кожної комбінації блокувань перед завершенням 1-ї транзакції (яка розпочалася раніше) в додатковому терміналі через команду psql отримайте данні про стан транзакцій (таблиця pg locs).

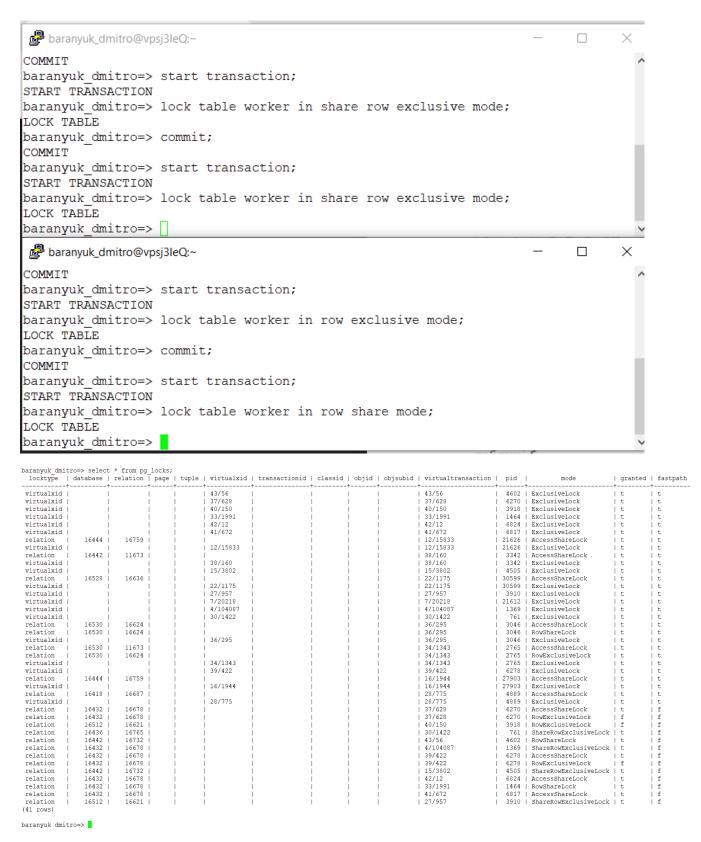

locktype	database	relation	page	tuple	virtualxid	transactionid	classid	objid	objsubid	virtualtransaction	pid	mode	granted	fastpat
relation	16442	16732			 	, 	 			43/54	4602	RowShareLock	т t	 t
virtualxid	I	1			43/54		I .			43/54	4602	ExclusiveLock	t	t
relation	16512	16621	l l				L			40/148	3918	RowExclusiveLock	t	t
virtualxid	I				40/148		I			40/148	3918	ExclusiveLock	t	t
virtualxid	I	1			33/1991		I			33/1991	1464	ExclusiveLock	t	t
virtualxid	I	I			31/386	l	I			31/386	781	ExclusiveLock	t	l t
relation	16528	16636	l l		I		I			23/1390	30607	RowExclusiveLock	t	l t
virtualxid	I	I	l l		23/1390		I			23/1390	30607	ExclusiveLock	t	t
relation	16444	16759	l l		I		I			12/15833	21626	AccessShareLock	t	t
virtualxid	I	I	l l		12/15833		I			12/15833	21626	ExclusiveLock	t	t
relation	16442	11673					I			38/160	3342	AccessShareLock	t	t
virtualxid	I	I			38/160		I			38/160	3342	ExclusiveLock	t	t
relation	16444	16759					I			10/10310	18325	AccessShareLock	t	t
virtualxid	I	1			10/10310		I			10/10310	18325	ExclusiveLock	t	t
relation	16442	16732					I			15/3800	4505	RowExclusiveLock	t	l t
virtualxid	I	1			15/3800		I			15/3800	4505	ExclusiveLock	t	l t
relation	16528	16636	l l				L			22/1175	30599	AccessShareLock	t	t
virtualxid	I	I	l l		22/1175		I			22/1175	30599	ExclusiveLock	t	t
relation	16512	16621					I			27/956	3910	RowShareLock	t	t
virtualxid	I	I	l .		27/956		I			27/956	3910	ExclusiveLock	t	t
virtualxid	I	I	l .		7/20218		L			7/20218	21612	ExclusiveLock	t	t
virtualxid	I	I	l l		25/1981		L			25/1981	4872	ExclusiveLock	t	t
virtualxid	I	I	l l		4/104087		L			4/104087	1369	ExclusiveLock	t	t
relation	16436	16765					L			30/1421	761	RowShareLock	t	t
virtualxid	I	1			30/1421		I			30/1421	761	ExclusiveLock	t	l t
relation	16530	16624	l l				I			36/295	3046	AccessShareLock	t	l t
virtualxid	I	I	l l		36/295		I			36/295	3046	ExclusiveLock	t	l t
relation	16444	16759	l l		I		I			16/1944	27903	AccessShareLock	t	t
virtualxid	I	I	I		16/1944	l	1			16/1944	27903	ExclusiveLock	l t	t
virtualxid	I	I	I		28/775					28/775	4889	ExclusiveLock	t	t
relation	16432	16678	I			I	1			4/104087	1369	ShareRowExclusiveLock	į t	f
transactionid	I .	I	I			3052	1			23/1390	30607	ExclusiveLock	į t	f
relation	16432	16678	I			l		i		33/1991	1464	RowShareLock	l t	f
33 rows)														

baranyuk_dmitro=>

baranyuk dmitro=>

Висновок завдання: блокування IX-IS сумісне, блокування SIX-IX несуміне(глухий кут), блокування SIX-IS сумісне.

Завдання 3. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій на різних рівнях ізоляції транзакцій

Підготуйте транзакції, які було створено у завданні 3.1 рішення попередньої лабораторної роботи, а саме, створіть дві транзакції, кожна з яких повинна включати такі

операції:

- операція читання першого рядку таблиці;
- операція редагування однієї із змінних таблиці в першому рядку;
- повторна операція читання першого рядку таблиці;
- операція фіксації всіх змін.
- 1.1 Виконайте роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції READ COMMITED. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level read committed;
baranyuk dmitro=> select * from teacher;
t_id | name | post
  1 | Ivanov | prorektor
baranyuk dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t id=1;
UPDATE 1
baranyuk dmitro=>
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
  1 | Ivanov | prorektor
(1 row)
baranyuk dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level read committed;
baranyuk dmitro=> commit;
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level read committed;
baranyuk dmitro=> select * from teacher;
t_id | name | post
-----+-----
  1 | Ivanov
                        | prorektor
(1 row)
baranyuk dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
```

```
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level read committed;
baranyuk dmitro=> select * from teacher;
t_id | name | post
  1 | Ivanov | prorektor
baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk dmitro=>
 baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level read committed;
baranyuk dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level read committed;
baranyuk dmitro=> select * from teacher;
t_id | name | post
  1 | Ivanov | prorektor
(1 row)
baranyuk dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t id=1;
baranyuk dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk dmitro=>
```

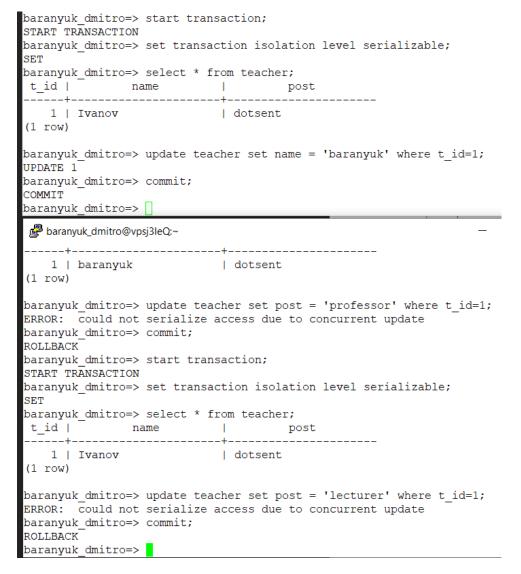
1.2 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції REPEATABLE READ. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level repeatable read;
SET
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
t_id | name |
-----+------
                        post
                  | dotsent
  1 | baranyuk
(1 row)
baranyuk dmitro=> update teacher set name = 'Ivanov' where t id=1;
UPDATE 1
baranyuk dmitro=> 📘
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
   id | name | post
  1 | Ivanov
                         | prorektor
(1 row)
baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
baranyuk dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk_dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level repeatable read;
baranyuk dmitro=> select * from teacher;
t id | name
                         post
 1 | baranyuk | dotsent
baranyuk dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t id=1;
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level repeatable read;
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
                                  post
t_id | name
                        1 | baranyuk
                     | dotsent
(1 row)
baranyuk dmitro=> update teacher set name = 'Ivanov' where t id=1;
baranyuk_dmitro=> commit;
COMMIT
baranyuk dmitro=> 🗍
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
  1 | Ivanov | prorektor
baranyuk_dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t_id=1;
UPDATE 1
baranyuk dmitro=> commit;
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk_dmitro=> set transaction isolation level repeatable read;
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
 t_id | name | post
  1 | baranyuk
                         | dotsent
(1 row)
baranyuk dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t id=1;
ERROR: could not serialize access due to concurrent update
baranyuk dmitro=> commit;
ROLLBACK
baranyuk dmitro=> 📗
```

1.3 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції

SERIALIZABLE. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

```
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level serializable;
baranyuk_dmitro=> select * from teacher;
t_id | name | post
_
-----+-----
 1 | Ivanov | dotsent
baranyuk dmitro=> update teacher set name = 'baranyuk' where t id=1;
UPDATE 1
baranyuk dmitro=>
 baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
                                                     _ _
baranyuk dmitro=> select * from teacher;
 tid | name | post
  ----+-----
 1 | baranyuk
                | dotsent
(1 row)
baranyuk dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t id=1;
ERROR: could not serialize access due to concurrent update
baranyuk_dmitro=> commit;
ROLLBACK
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> set transaction isolation level serializable;
baranyuk dmitro=> select * from teacher;
t_id | name | post
 1 | Ivanov | dotsent
baranyuk_dmitro=> update teacher set post = 'lecturer' where t_id=1;
```


Завдання 4. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій при наявності тупикових ситуацій.

- 4.1 Виконайте модифікацію транзакцій так, щоб вони призводили до тупикової ситуації.
- 4.2 Виконайте дві модифіковані транзакції.

Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та яка призвела до тупику. Дайте свої висновки з урахуванням:

- ідентифікаторів процесів
- номерів транзакцій.

```
. . . . . . .
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> select * from teacher;
t_id | name | post
   ---+----+----
   1 | Ivanov | dotsent
   2 | Baranyuk
                          dotsent
(2 rows)
baranyuk dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t id=2;
UPDATE 1
baranyuk dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t id=1;
UPDATE 1
baranyuk dmitro=>
baranyuk_dmitro@vpsj3leQ:~
                                                                       (1 row)
baranyuk dmitro=> commit;
baranyuk dmitro=> start transaction;
START TRANSACTION
baranyuk dmitro=> select * from teacher;
t_id | name | post
   1 | Ivanov | dotsent
2 | Baranyuk | dotsent
(2 rows)
baranyuk dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t id=1;
UPDATE 1
baranyuk dmitro=> update teacher set post = 'professor' where t id=2;
ERROR: deadlock detected
DETAIL: Process 19732 waits for ShareLock on transaction 3667; blocked by proce
ss 19390.
Process 19390 waits for ShareLock on transaction 3668; blocked by process 19732.
HINT: See server log for query details.
CONTEXT: while updating tuple (0,14) in relation "teacher"
baranyuk dmitro=>
baranyuk dmitro=> select relation,locktype,virtualtransaction,pid,mode,granted f
rom pg locks where locktype = 'relation';
relation | locktype | virtualtransaction | pid | mode | granted
    .____+__+___
   11673 | relation | 4/213212 | 23900 | AccessShareLock | t
16738 | relation | 2/1480915 | 19390 | AccessShareLock | t
16738 | relation | 2/1480915 | 19390 | RowExclusiveLock | t
(3 rows)
baranyuk dmitro=>
19731 19501 S+ psql
23899 19568 S+ psql
24802 24769 S sshd: baranyuk dmitro@pts/4
24803 24802 Ss -bash
25027 24803 R+ ps -u baranyuk dmitro -o pid,ppid,stat,cmd
```

Висновок: Під час лабораторної роботи №10 ми дослідили поведінку процесів-транзакцій в базах даних та засоби керуванням ними через механізм блокування з використанням сучасних систем керування базами даних. Найскладніше завдання № 3.